

GÖTEBORGS UNIVERSITET

HÅKAN JANSSON

Purism på glid?

Studier i nutida isländskt ordbruk

GÖTEBORGSSTUDIER I NORDISK SPRÅKVETENSKAP 24

REDAKTÖRER FÖR SERIEN: Elisabet Engdahl, Hans Landqvist, Benjamin Lyngfelt,
Andreas Nord, Lena Rogström, Barbro Wallgren Hemlin

Isländskan har länge betraktats som ett språk som under en lång period bara genomgått marginella förändringar. De få förändringarna kopplas ofta till en under stora delar av 1800- och 1900-talen relativt allmänt omfattad språklig purism. I denna avhandling behandlar Håkan Jansson frågan om motståndet mot förändringar är på väg att minska. Håller isländskan på att bli mera lik de övriga nordiska språken när det gäller mottagligheten för förändringsimpulser?

Med hjälp av en korpus sammansatt av tidnings-, blogg- och chattexter från 2000-talets början samlas ord som kan tas till utgångspunkt för att undersöka tendenser till ändringar i ordbruket. En undersökning av talad isländska från tre olika tidsperioder (1990, 2000 och 2010) ger möjlighet att dels undersöka förändringar i bruksmönstret över den perioden, dels söka efter faktorer i kontexten som kan belysa språkbrukarnas förhållande till sitt ordbruk.

Bland de undersökta orden utgör de som avviker från puristiskt färgad standardisländska tre kategorier: de har hittills ansetts höra till talspråket; de innehåller ordbildningselement som inte är isländska eller så är de direktlån. Samtidigt noteras också att direktlån kan konkurreras ut av spontant skapade ersättningsord bildade av inhemska orddelar.

Purism på glid?

HÅKAN JANSSON

ISBN 978-91-87850-57-8 ISSN 1652-3105

HÅKAN JANSSON

GÖTEBORGSSTUDIER I NORDISK SPRÅKVETENSKAP

REDAKTÖRER FÖR SERIEN: Elisabet Engdahl, Hans Landqvist, Benjamin Lyngfelt,
Andreas Nord, Lena Rogström, Barbro Wallgren Hemlin

1. Magnus Fernberg: *Käseristil*. 2004.
2. Tore Otterup: "Jag känner mej begåvad bara". *Om flerspråkighet och identitetskonstruktion bland ungdomar i ett multietniskt förortsområde*. 2005.
3. Per Fröjd: *Att läsa och förstå svenska. Läsförmågan hos elever i årskurs 9 i Borås 2000–2002*. 2005.
4. Jenny Nilsson: *Adverb i interaktion*. 2005.
5. Susanna Karlsson: *Positioneringsfraser i interaktion. Syntax, prosodi och funktion*. 2006.
6. Thorwald Lorentzon: *Mellan frihet och jämlikhet. Jämförande studier av lexikala förändringar i moderaternas och vänsterpartiets valmanifest 1948–2002*. 2006.
7. Maia Andréasson: *Satsadverbial, ledföljd och informationsdynamik i svenskan*. 2007.
8. Sofia Tingsell: *Reflexivt och personligt pronomen. Anaforisk syftning hos ungdomar i flerspråkiga stadsmiljöer*. 2007.
9. Claes Ohlsson: *Folkets fonder? En textvetenskaplig studie av det svenska pensionsparandets domesticering*. 2007.
10. Peter Andersson: *Modalitet och förändring. En studie av må och kunna i fornsvenska*. 2007.
11. Gudrun Rawoens: *Kausativa verbkonstruktioner i svenskan och nederländskan. En korpusbaserad syntaktisk-semantisk undersökning*. 2008.
12. Sven Lövfors: *Historiska angivelser i allmänna ordböcker med särskild hänsyn till Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien*. 2010.
13. Julia Prentice: *På rak sak. Om ordförbindelser och konventionaliserade uttryck bland unga språkbrukare i flerspråkiga miljöer*. 2010.
14. Roger Källström & Inger Lindberg: *Young urban Swedish. Variation and change in multilingual settings*. 2011.
15. Karin Helgesson: *Platsannonser i tiden. Den orubricerade platsannonsern 1955–2005*. 2011.
16. Mikael Nordenfors: *Skriftspråksutveckling under högstadiet*. 2011.
17. Ulrika Magnusson: *Skolspråk i utveckling. En- och flerspråkiga elevers bruk av grammatiska metaforer i senare skolor*. 2011.
18. Inga-Lill Grahm: *Tala om att tänka. Om processer och projekt vid användning av orden tänka och tanke i tre samtal*. 2012.
19. Rudolf Rydstedt: *En matchningsdriven semantisk modell. Mellan ordboken och den interna grammatiken*. 2012.
20. Karin Sandwall: *Att hantera praktiken. Om sfi-studerades möjligheter till interaktion och lärande på praktikplatser*. 2013.
21. Karin Sheikhi: *Vägar till förståelse. Andraspråkstalar i samtal med en studie- och yrkesvägledare*. 2013.
22. Charlotta Olvegård: "Herravälde. Är det bara killar eller?" *Andraspråkläsare möter lärobokstexter i historia för gymnasieskolan*. 2014.
23. Marika Lagervall: *Modala hjälpverb i språkhistorisk belysning*. 2014.